

קביעותא

במשנה ובהלכה היומית

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

פר' ויצא-וישלח תשפ"ב • גליון 594

ההלכה היומית		המשנה היומית		
ש"ע א"ח		סדר טהרות • זבין		
יום	תאריך	פרק	משנה	סימן
ד	ו כסלו	ד	ו-ז	קעד
ה	ז כסלו	ה	א-ב	קעד-ה
ו	ח כסלו	ה	ג-ד	קעה
שב"ק ויצא				
א	י כסלו	ה	ה-ו	קעה-ו
ב	יא כסלו	ה	ז-ח	קעז
ג	יב כסלו	ה	ט-י	קעז-ח
ד	יג כסלו	ה	יא-יב	קעח

עיון במשנה

עליונו של זב / מסכת זבים פרקים ד'-ה'

פ"ד מ"ו - זה חמר בזב מבמת וכו', ועל גביו מדף לטמא אכלין ומשקין, מה שאין המת מטמא.
פ"ה מ"ב - כל הנשא על גבי הזב, טמא.

במשניות אלו שנינו דין עליונו של זב, שדבר המונח על גבי זב נעשה ראשון לטומאה, ואפילו עשר מצעות זו על גבי זו שאינן נוגעות בזב - כל שאין הפסק אויר ביניהם - כולן נטמאו ונעשו ראשון לטומאה לטמא אוכלים ומשקים, ונלמד ממה שנאמר (ויקרא ט"ו, י') 'וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא', ואמרו בגמרא (נדה ל"ג א') שדין משכב הזב כבר נאמר - 'ואיש אשר יגע במשכבו' - ובעל כרחך הכוונה לעליונו של זב, ור"ל 'וכח הנוגע בכל אשר יהיה' הזב עומד 'תחתיו' (רש"י עירובין כ"ז א' ד"ה תחתיו).

טומאת עליונו של זב נקרא 'מדף' (פ"ד מ"ו), שהיא לשון 'טומאה קלה', שנעשה רק ראשון לטומאה ולא אב הטומאה כמו משכב ומושב שנעשים אב הטומאה. לדעת הרמב"ם (הל' מטמאי משכב ומושב פ"ו ה"ג) טומאת עליונו של זב היא דרבנן, וכן כתב הרע"ב במסכת פרה (פ"י מ"ב), והוסיף שמתעם זה נקרא 'מדף'.

והנה בדין משכב הזב רק דבר הראוי למשכב נטמא, ובדין עליונו של זב הוכיחו הרע"ב (פ"ה מ"ב) והר"ש (שם בפירוש הראשון) ממה שנינו 'כל הנישא', שאף דבר שאינו מיועד להיות על גבי אדם נטמא. אמנם תוספות (עירובין כ"ז א' ד"ה כל) הביאו שר"י נסתפק בזה, שמא גם עליונו של זב אינו נוהג אלא בדבר הראוי לכך, [וממה שכתבו 'דבר הראוי לכך' ולא כתבו 'הראוי להיות משכב', משמע שספקו של ר"י הוא שמא עליונו של זב נוהג רק בדבר הראוי להעלותו עליו, כמו שמשכב נוהג רק בדבר הראוי לישיב עליו, וכן כתב להדיא תוספות הרא"ש, אמנם הריטב"א כתבו בשם תוספות שעליונו של זב אינו נוהג אלא אלא בדבר הראוי להיות משכב ומושב, עיי"ש].

'חומר בזב מבמת'

שנינו (פ"ד מ"ו) שדין עליונו של זב הוא 'חומר בזב מבמת', וצריך ביאור, שהרי טומאת מת בוקעת ועולה, וא"כ כל מה שעל גבי מת נטמא ונעשה אב הטומאה, ואדרבה מת חמור מזב שמה שמעליו נעשה אב הטומאה.

ותירצו הר"ש והרא"ש שנפקא מינה בבית ועלייה באופן שהנסרים בין הבית לעלייה נכפפים ויורדים למטה, ומת מונח בבית ונוגע בנסרים ויש כלים בעלייה, שהדין הוא שהכלים טהורים מפני שהנסרים חוצצים, אבל זב בבית ונוגע בנסרים, הכלים טמאים מדין עליונו של זב כיון שאין הפסק אויר בין הזב לכלים. ועוד נפקא מינה במת או זב

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
הר"ד מרדכי בן ר' יוסף ז"ל
גלב"ע יב כסלו תשע"ח

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
הרב שמואל אלעזר בן ר' ישעי' זצ"ל
גלב"ע יא כסלו תשנ"ג ולע"ג מרת חיה רייצא
בת הרה"צ רבי שמואל מאיר הכהן ע"ה
גלב"ע י' בכסלו תשס"ג

בפתח השער

מי בכלל צריך בטוח?

ספר הגאון הצדיק רבי נחום ברנשטיין שליט"א:
פעם נכנס אלי לבית, סוכן בטוח, להציע פל מיני מסלולי בטוח. בטוח בריאות, פרמית חיים, ושכא"ל.

שאלתי אותו: למה צריך?

הוא הביט סביב ושאל: אתה בטוח שאתה מרצה ממנה שיש לה??
השבתי לחיוב.

אמר לי: אם כן, אתה לא צריך את זה. אין צורך בבטוח.

למה? פי הוא ראה את הרהיטים, ואת הפיור היחיד במטבח - והבין שקשאני מרצה מזה, אין צורך להציע עוד.

ומדוע באמת יש לי פיור אחד?

פי כשקניתי את ביתי במושב 'חזון יחזקאל', נכנסתי למרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זיע"א וספרתי לו שיש לי רק פיור אחד, גם ל'בשרי' וגם ל'חלבי'. שאלתי אותו אם לבנות עוד פיור.

השיב ראש הישיבה בתמיחה: "היכן פתוב שצריך שני פיורים? לא פתוב את זה ב'שלקון ערוך'. אלא מה, בגלל שפגלם עושים? זו לא סבה שגם אתה תעשה פמוהם!"

צריך לדעת להבדיל בין מה שצריך לעשות, לבין מה שפגלם עושים!

א גוטן שבת, העורך

רץ למשנה

ועיקר ידיעת המשנה הוא שישתדל לדעת אותה בפירושה, ומי שיקרא אותה בפירושה לא תשתכח ממנו במהרה.

(ראשית חכמה -

שער הקדושה פ"ז אות צ"ט)

להפיץ את האור

בשותפות של 54 נח בחודש

תזכה להחזיק מוקד של עלוני המבחנים השבועיים באיזור שתבחר.

ניתן לתרום במערכת הטלפונית: 072-332-3020 שלוחה 6,

וכן בכל עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ.

מערכת

השיעורים והמבחנים הממוחשבת:

072-332-3020

להנצחות
ותרומות
להצלחה
לע"ג יקירך
התקשר:

072-272-2200

מבחן שבועי במשנה / 294

מסכת זבים ד, 1 - ה, יב

א. מת בכף מאזניים, וכלים בכף שנייה, מה דין הכלים?

1. כרע המת - היסט. כרעו הכלים - מדרס.
2. הפוך מ-1 | 3. בשני האופנים - טמאים היסט.
4. בשני האופנים - טהורים לגמרי.

ב. היה רוכב על גבי בהמה וארבע טליות תחת ארבע רגלי הבהמה, מה דין הטליות?

1. אם הבהמה עומדת - טמאים. אם הבהמה מהלכה - טהורים | 2. הפוך מ-1 | 3. בשני האופנים - טמאים | 4. בשני האופנים - טהורים.

ג. הנוגע בזב, מה הוא מטמא [בנגיעה] בשעת מגעו?

1. אוכלין ומשקין [וכל הכלים] אפי' כלי חרס להיות תחילה, ואינו מטמא אדם כלל.
2. אוכלין להיות שני, משקין להיות תחילה, ואינו מטמא כלי חרס [אבל כלי שטף מטמא], ומטמא ידים להיות שניות אבל לא גופו.
3. אוכלין ומשקין להיות ראשון, ואינו מטמא כלי חרס [אבל כלי שטף מטמא], וידים של אדם להיות שניות אבל לא גופו.
4. אוכלין ומשקין, [כל הכלים] אפי' כלי חרס, וגופו של אדם, להיות תחילה.

ד. אדם טהור הנושא מת נבילה או זב ולא הטיטם [הזיזם], האם נטמא?

1. נושא את המת ונושא את הנבילה - נטמא. נושא את הזב - לא נטמא.
2. נושא את המת ונושא את הזב - נטמא. נושא את הנבילה - לא נטמא.
3. רק נושא את הזב נטמא.
4. רק נושא את המת נטמא.

ה. מהו הכלל אימתי משכב הזב מטמא את הטהור היושב עליו?

1. רוב הטהור על רוב המשכב.
2. מיעוט הטהור על מיעוט המשכב.
3. רוב הטהור על מיעוט המשכב.
4. מיעוט הטהור על רוב המשכב.

ו. באיזה מהבאים, הנישא עליו נטמא הוא ובגדיו?

1. משכב | 2. מצורע.
3. יולדת | 4. כל התשובות נכונות.

ז. הנוגע במרכב או נבילה, האם נטמאו בגדיו?

1. לא | 2. כן.
3. מרכב - כן. נבילה - לא.
4. הפוך מ-3.

ח. הנוגע בנבילה, מה הוא מטמא?

1. בשעה שנוגע בה - כלים ואוכלין ומשקין. פירש - רק אוכלין ומשקין.
2. בין בשעת מגעו בין לאחר שפירש - רק אוכלין ומשקין.
3. בין בשעת מגעו בין לאחר שפירש - כלים ואוכלין ומשקין.
4. בשעה שנוגע בה - אוכלין ומשקין. לאחר שפירש - אינו מטמא כלל.

ט. מת, טמא מת, ובוועל נדה, האם עושים משכב ומושב לטמא אוכלין ומשקין?

1. רק מת | 2. מת וטמא מת.
3. מת ובוועל נדה | 4. רק בוועל נדה.

י. מה מהבאים שני לטמאה מדרבנן לפסול את התרומה?

1. משקים שנטמאו ממשקיה זב וזבה.
2. טהור שנפלו על ראשו ועל רובו שלשה לוגין מים שאובין.
3. טבול יום | 4. כל התשובות נכונות.

תחת נסר, וכלי מעל הנסר שלא כנגד המת או הזב, שבמת הכלי טהור כיון שטומאת מת עולה כנגד המת בלבד, ואילו בזב הכלי נעשה ראשון לטומאה מדין עליונו של זב.

מה בין עליונו של זב לבין טומאת היסט

הראשונים הקשו שדין עליונו של זב ודין טומאת היסט היינו הך, שזב נושא את הטהור ומטמאו, והרי כל אחד נלמד מקרא אחר - דין עליונו של זב נלמד מממה שנאמר (ויקרא ט"ו, י) 'וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא', והיסטו של זב נלמד מממה שנאמר (שם י"א) 'וכל אשר יגע בו הזב, ודרשו (תו"כ פ' מצורע פ' זבים פרק ד' פרשתא ג' אות ב') 'מה תלמוד לומר אשר יגע בו, מגע שהוא ככולו, הוי אומר זה היסטו' - [ואף לדעת הרמב"ם והרע"ב (עי' לעיל) שטומאת עליונו של זב היא דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, מכל מקום קשה למה גזרו טומאת עליונו של זב אחרי שאמרה התורה טומאת היסט].

וכמה ראשונים (נדה ל"ב ב') תירצו שבאמת הכל דין אחד של היסט, אלא שצריך את הפסוק השני 'לנתקו מטומאה חמורה לטומאה קלה', שאילו היה רק פסוק אחד, עליונו של זב היה אב הטומאה כמו משכב ומושב, ובא הכתוב השני לנתקו לטומאה קלה של ראשון לטומאה.

ותוספות (נדה ל"א ב' ד"ה תחתון) תירצו שטומאת היסט וטומאת עליונו של זב הן שתי טומאות חלוקות, ויש אופנים שיש היסט ואין עליונו של זב, ויש אופנים שיש עליונו של זב ואין היסט, שאין טומאת היסט אלא כשמסיט את כל החפץ, ואם החפץ מונח מקצתו על הזב ומקצתו על הקרקע, אינו נטמא מדין היסט אלא רק מדין עליונו של זב, ודין עליונו של זב הוא רק מה שעל גבי הזב, ואם מזיזו על ידי מוט וכדומה, אינו נטמא מדין עליונו של זב אלא רק מדין היסט.

תוספות הרא"ש (שם) תירץ שטומאת היסט היא רק כשהזב מזיז את הטהור מעליו, אבל אם רק נושא בלא להזיז, אינו נטמא מדין היסט, ונתחדש בדין עליונו של זב שזב הנושא ואינו מזיז גם כן מטמא.

ולדעת הרמב"ם שסובר שטומאת עליונו של זב היא דרבנן - והקושיא היא למה גזרוה אחרי שאמרה התורה טומאת היסט - כתב החזון איש (זבים ד, ז') שהרמב"ם יתרץ כמו תוספות הרא"ש הנ"ל, שהרי תירוצם של הראשונים שהפסוק השני מנתקו מטומאה חמורה לטומאה קלה, לא שייך לדעת הרמב"ם שהטומאה דרבנן, ומסתימת לשון הרמב"ם לא משמע שסובר כתירוצם של תוספות שבטומאת היסט צריך שיסיט את כל החפץ, ובעל כרחך יפרש כתירוצו של תוספות הרא"ש שאין זב מטמא בהיסט אלא אם כן מזיז את הטהור.

הנה שנינו (פ"ה מ"ב) 'הטהור מלמעלן, מטמא שנים ופוסל אחד, פירש, מטמא אחד ופוסל אחד, ומיירי באדם שנישא על גבי זב, ושנינו שהאדם נעשה ראשון, ולכן אחרי שפירש מן הזב הוא מטמא אחד ופוסל אחד, [מטמא אחרים לעשותם שני ואותו שני פוסל תרומה], אמנם בשעה שהאדם על גבי הזב דינו כאב הטומאה מדין טומאה בחיבורין, [ומטמא אחרים לעשותם ראשון והראשון עושה שני, והשני פוסל תרומה], וכתב בספר דעת שלמה (זבים ע"ב צו) שדין טומאה בחיבורין - שזב מטמא אדם שעל גביו לטמא בגדים - הוא רק מדין היסט, אבל מדין עליונו של זב האדם נעשה ראשון לטומאה בלבד אף בשעה שהוא על גבי הזב, שבדין עליונו של זב לא נאמר בתורה כיבוס בגדים. ונפקא מינה כשרק מקצת האדם על גבי הזב - לדעת תוספות הנ"ל שבאופן זה נטמא רק מדין עליונו של זב ולא מדין היסט - שבגדיו לא נטמאו.

פרפראות הפרשה

וְתִקְנָא רְחַל בְּאַחַתָּהּ וְתֵאמְרָא אֶל יַעֲקֹב הִבֵּה לִי בָּנִים וְאִם אֵין מִתָּה אָנֹכִי (ל, א)

אפשר לפרש עפ"י דברי הגמרא (ברכות דף ה.) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, נצחו מוטב, לא נצחו יעסוק בתורה, נצחו מוטב, לא נצחו יקרא קריאת שמע, נצחו מוטב, לא נצחו יזכיר לו יום המיתה.

ולכאורה אצל נשים לא שייך העצות הראשונות, שהרי הן פטורות מלימוד תורה וקריאת שמע, ונשארה רק העצה השלישית - להזכיר את יום המיתה, אבל כבר אמרו המפרשים שיותר טוב להשמר מהיצר הרע ע"י תורה וקריאת שמע ולא

ע"י זכירת יום המוות, מפני שזה משרה על האדם עצבות. **ובאמת** הרי אמרו חז"ל (ברכות דף יז.) נשים במאי זכיין באקריוי בנייהו לבי כנישתא - נשים שפטורות מלימוד תורה במה יזכו זכות של תורה, במה ששולחות את בניהם ללמוד תורה. **ובזה** יפורש היטב הפסוק שלפנינו, שרחל אמרה ליעקב 'הבה לי בנים' שעל ידם תהיה לי זכות של תורה. **ואם אין מִתָּה אָנֹכִי**, לא תהיה לי ברירה אלא רק להזכיר את יום המוות. (דברי מהרי"א)

האם יציאה קצרה על מנת לחזור מיד נחשב לשינוי מקום

מבואר בשו"ע סי' קע"ח שהיוצא מביתו לבית אחר באמצע אכילתו הוא הפסק וצריך שוב לחזור ולברך, ודעת השו"ע שדין זה הוא אפילו בדברים שטעונים ברכה לאחריהם במקומם כפת, ואילו הרמ"א סובר שזה רק בדברים שאין טעון ברכה לאחריו במקומו כפירות, ושורש המחלוקת בפסחים דף קא: שחולקים בזה רב חסדא ורב ששת, והשו"ע פסק כר' ששת, והרמ"א כרב חסדא, ועיי"ש בגמרא שהקשו על רב חסדא מברייתא ותירץ רב חסדא שברייתא זו כרבי יהודה, ואנא דאמרי כרבנן. ולהלכה גם הספרדים נוהגים בזה כהרמ"א דספק ברכות להקל וכמבואר בכף החיים שם.

ומצינו ג' דיעות בפוסקים האם יציאה קצרה על מנת לחזור מיד היא גם יציאה או לא דהנה השולחן ערוך כתב שאם היה אוכל וקראו חבריו לדבר עמו ויצא לו לפתח ביתו וחזר, הואיל ושינה מקומו הוא עקירה, וכתב ע"ז המשנה ברורה בסק"ד, וז"ל: אף על פי שלא פסק מסעודתו כלל אלא שקראו חבריו לדבר עמו דיבור בעלמא ויצא לקראתו מפתח ביתו וחזר הוא כמו שינוי מבית לבית. ובסק"ו כתב שאפילו הלך רק לעשות צרכיו לקטנים הוא יציאה.

אמנם היעב"ץ במור וקציעה כאן חולק על המ"ב, וז"ל: וצריך להשמר כאן מן הטעות, לכן דע לך שכל שנוי מקום הנזכר בסימן זה דהוי כהסח הדעת, אבל אם הלך ממקום למקום, ולא נתעכב כלל כדי שיסיח דעתו אלא חזר מיד, ודאי לא מקרי שנוי מקום כלל, והוא הדין בקראו חברו ודבר עמו על פתח ביתו, והביא ראיה לזה מתוספתא דברכות (פ"ד ה"ח) בעל הבית שהיה מיסב ואוכל קראו חבריו לדבר עמו אין צריך ברכה למפרע הפליג צריך ברכה למפרע וכשהוא חוזר צריך ברכה לכתחלה. וכתבו התוס' והרא"ש שהפליג הכונה שיצא ממקומו, ותוספתא זו היא בשיטת ר' יהודה שסובר שיש עקירת מקום גם בפת, מבואר מזה שדוקא בהפליג והיינו שיצא

לזמן ממושך הוא עקירה ולא לזמן מועט ע"מ לחזור, וכן הוא לדידן בדברים שאין טעונים ברכה לאחריהם במקומם כפירות שיציאה קצרה לא היא עקירה, וסיים שם וז"ל: זה פשוט מאד לא הוצרכתי לכך אלא להוציא מדעת משובש, שהתריז כנגדי בזה, כסבור שאפילו לא הלך אנה ואנה אלא שנים שלש פסיעות ממקום אכילתו או שתייתו, ועמד על פתח החדר שישב בו לשמוע דבר השליח הבא אליו לידע מה בקשתו, ודבר עמו מעט ופטרו מיד וחזר למקומו ולאכילתו או לשתייתו בלי שום שהוי, זקוק הוא לברך שנית על מה שיאכל או ישתה עוד. והיה לשחוק בעיני, כי לא דעת ולא תבונה לו להבחין בין הפליג ולא הפליג וזה פרי מבלי עולם שרוצים להורות מתוך משנת הש"ע מבלי ידיעת נביעת מקור הדין עיי"ש.

לכן דע
לך שכל שנוי מקום
הנזכר בסימן זה דהוי כהסח
הדעת, היינו כשיש בו כדי הסח
הדעת, אבל אם הלך ממקום למקום,
ולא נתעכב כלל כדי שיסיח דעתו
אלא חזר מיד, ודאי לא מקרי שנוי
מקום כלל, והוא הדין בקראו
חברו ודבר עמו על פתח
ביתו

והשו"ע הרב בסעיף ח' יש לו שיטה ממוצעת בזה, שגם הוא סובר שמהתוספתא מוכח שיציאה קצרה לא היא עקירה אבל זה שייך רק לשיטת רבי יהודה והשו"ע שפוסק כוותיה שגם בסעודת פת היא יציאה עקירה, ובזה שייך לומר שיציאה קצרה לא היא עקירה דמכיון שהוא נמצא בסעודת קבע אין יציאה ארעית הפסק בסעודת קבע, וכן מדויק מלשון התוספתא דאיירי בבעה"ב שהוא מיסב ואוכל והיינו אכילה קבועה, ומוסיף שם השו"ע הרב שיש בזה נפק"מ גם לשיטת הרמ"א, דהנה כתב המגן אברהם (סימן ר"י סוף סק"א), שאם אכל פחות מכזית פת קודם שיצא לחוץ ויצא לחוץ וחזר צריך לחזור ולברך, דכיון שלא נתחייב עדיין בברכה אחרונה הוא כדברים שאין טעון ברכה לאחריהם במקום דיציאה היא עקירה, וכשחוזר צריך לברך שוב ברכה ראשונה. וע"ז כתב השו"ע הרב דזה דוקא ביציאה גמורה אבל יציאה קצרה לא היא עקירה כיון שהוא נמצא באמצע סעודת קבע, והיה בדברים שאינם טעונים ברכה לאחריהם במקומם אם קבע עליהם והם דברים שקביעותם קביעות כגון שכר וכ"ש יין כמבואר בסי' רי"ג עיי"ש.

סימן קסח, ב - קעט, ו
א. פת שעורין ופת כוסמין, על איזו יברך?
1. על איזה שִׁירָצָה | 2. על שעורין.
3. על היפה יותר.
ב. על איזה מהדברים הבאים מברך "המוציא"?
1. חלות שאח"כ אפאו בתנור | 2. נהמא
דהנדקא (לחם שאופין בשפוד ומושחין אותו בשמן או במי ביצים) | 3. טריתא (קמח ומים שמערבים אותם ושופכים על הכירה והוא מתפשט ונאפה).

ג. שָׁמֶשׁ שהיה משמש שניים או שלשה אנשים, האם צריך לבקש רשותם לאכול עמהם?
1. אינו צריך | 2. כשממש שניים - צריך,
וכשממש שלשה - אינו צריך | 3. הפוך מ-2.
ד. האם מותר לזרוק גלוסקאות לפני חתן וכלה?
1. מותר | 2. בימות החמה - מותר, בימות הגשמים - אסור | 3. אסור לעולם.
ה. מה אין לברך?

1. ברכה ראשונה על יין שבתוך הסעודה.
2. ברכת "מעין שלש" על יין שבתוך הסעודה.
3. שתי התשובות נכונות.

ו. מתי חייב לברך "הטוב והמטיב" על שינוי יין?
1. רק כשיודע שהשני משובח מהראשון.
2. כל שאינו יודע שהשני גרוע מהראשון.
3. רק כשיודע ששני היינות שונים באיכותם.
ז. היה אוכל בבית ויצא מביתו וחזר, ורוצה להמשיך לאכול, כיצד ינהג?

1. צריך לברך ברהמ"ז על מה שאכל, וחוזר ומברך בתחילה "המוציא" | 2. מברך "המוציא" ולבסוף מברך ברהמ"ז על כל מה שאכל.
3. ממשיך בסעודתו בלי לברך שוב "המוציא", ולבסוף מברך ברהמ"ז.

ח. מי שזכר בתוך סעודתו שלא התפלל, ועמד והתפלל, האם הוא הפסק?
1. הוא הפסק | 2. לא הוא הפסק | 3. דוקא אם אין שהות לגמור סעודתו ולהתפלל שחייב להפסיק - הוא הפסק.

ט. האם אמירת "הב לך ונברך" היא הסח הדעת?
1. לא | 2. היא הסח הדעת. אך אם סומך על שולחן אחרים אפילו אמר "הב לך ונברך" לא היא הסח הדעת עד שיאמר בעל הבית.
3. לעולם היא הסח הדעת ואפילו סומך על שולחן אחרים.

י. באיזה מקרה אינו יכול לאכול או לשתות עד שיברך ברהמ"ז?
1. גמר סעודתו ונטל מים אחרונים.
2. אמר "הב לך ונברך".
3. שתי התשובות נכונות.

תשובות למבחנים במערכת הטלפונית: 072-332-3020

ודרך חיים תוכחות מוסר
חיוב גדול ממש כמו להתפלל
או להניח תפילין

ספרי מוסר חיוב גדול ממש כמו להתפלל או להניח תפילין, והם מצויים, ספר ראשית חכמה, חובת הלבבות, ספרי רבינו יונה, מסילת ישרים, שער הקדושה למהר"ו.
(אמרי קודש להגה"ח רבי יואל פרומקין, תלמיד הגר"א, עמוד כה)

מושגים במשנה / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

מגע ומשא הזב

הנוגע בְּזָב או בְּזָבָה, בְּמִשְׁכָּבָן או מוֹשְׁבָן, או בְּמַעֲיִנוֹתֵיהֶם (כַּגֹּן רֶק או מִי רִגְלִים), נִטְמָא הוּא וְהַבְּגָדִים שְׁעָלָיו. וְדוֹקָא בְּגָדִים שֶׁהוּא לְבוּשׁ בָּהֶן או נוֹגֵעַ בָּהֶן, אֲבָל אִם נָשָׂא בְּגָדִים בְּשַׁעַת מְגַעוֹ בְּזָב מִבְּלִי לִיגַע בָּהֶן, אֵינָם נִטְמָאִים.

ויש הַבְּדֵל בְּדִרְגַת הַטְּמָאָה בֵּין שְׁעַת הַנְּגִיעָה בָּהּ וּבֵין לְאַחַר שְׁפָרֵשׁ מִמֶּנָּה. שְׁבִשְׁעַת הַנְּגִיעָה, נֶחְשָׁב טְמָאָה בְּחִבּוּרֵין, וּכְשֶׁהַנוֹגֵעַ בְּטְמָאָה נוֹגֵעַ בְּדָבָר אַחֵר, נֶחְשָׁב כְּאִלוֹ עוֹבְרַת הַטְּמָאָה יְשִׁירוֹת אֶל הַדָּבָר הָאַחֵר. וְלִכֵּן: בְּשַׁעַת נְגִיעָה בְּזָב, או בְּמִשְׁכָּבוֹ וּמוֹשְׁבוֹ, יִחְשָׁב הַנוֹגֵעַ כְּאִב הַטְּמָאָה. וְאִלוֹ לְאַחַר שְׁפָרֵשׁ, אֵינּוּ אֶלָּא רֵאשׁוֹן לְטְמָאָה.

וכן אֵימָא בְּמִשְׁנֵה (פֶּרֶק ה' מִשְׁנֵה ו'): "הַנוֹגֵעַ בְּזָב, וּבְזָבָה, וּבְנִדָּה, וּבִיּוֹלָדָת, וּבְמִצְרַע, בְּמִשְׁכָּב וּבְמוֹשָׁב, מְטַמָּא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד". כְּלוּמַר מְטַמָּא אֶת מַה שְׁנוֹגֵעַ בּוֹ לְהִיּוֹת רֵאשׁוֹן, וְהָרֵאשׁוֹן עוֹשֶׂה שְׁנֵי, וּפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה לְהִיּוֹת שְׁלִישִׁי לְטְמָאָה. "פָּרֵשׁ, מְטַמָּא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד". כִּי כְּאֶמּוֹר, כְּשֶׁפָּרֵשׁ הוּא רֶק רֵאשׁוֹן לְטְמָאָה וְלִכֵּן מְטַמָּא אֶת הָאוֹכְלִין וּמְשַׁקֵּין הַנוֹגְעִים בּוֹ לְהִיּוֹת שְׁנֵי לְטְמָאָה, וְהֵם פּוֹסְלִים אֶת הַתְּרוּמָה.

מזב וְזָבָה אֲפָשֶׁר לְהִטְמָא גַם בְּלֹא נְגִיעָה. וְהֵינּוּ עַל יְדֵי מִשָּׂא אוֹ הֶסֶט. וְלִמְשָׁל: אִם הִזָּב בְּכַף מֵאֲזַנִּים וְאֲכָלִים וּמְשַׁקֵּים בְּכַף שְׁנֵי, וְהִקְרַעַת הַכַּף, וְאִין

משיב כהלכה שאלה

למעשה מתוך הנלמד השבוע בהלכה היומית

שאלה: האם צריך לברך על מים ושאר משקים בתוך הסעודה?

תשובה על שאלת השבוע שעבר

שאלה: האם מתר לשוח בסעודה בין תבשיל לתבשיל? [מ"ב ק"ע א].

תשובה: דעת הפרישה שאסור אצל האליה רבה מסיק שמתר וכן פוסק המשנה ברורה.

זו משנה לאיזה צד, האכלים והמשקים טמאים. (פרק ד' משנה ו').

כאמור (במשנה ו' לעיל), גם משכב ומושב הזב נחשבים אב הטמאה כזב עצמו.

בתורה נזכר גם "מרכב הזב". ויש הבדל לדינא בין מרכב ומושב. "מרכב" אינו האכף שהזב יושב עליו, כי זהו "מושב", אלא כמין בליטות - מקלות בקצה האכף

מבחן

במשנה לילדים / 594

מסכת זבים פרק ד משנה ו - פרק ה משנה יב

1. הזב והזבה והגדה.
2. היולדת והמצרע.
3. שתי התשובות נכונות.

ז. הנושא את מי חטאת שיש בהם כדי הזיה, כמה מטמא בשעה שנושאים וכמה מטמא לאחר שפרש?

1. בשעה שנושאים - מטמא שנים ופוסל אחד, וכן לאחר שפרש.
2. בשעה שנושאים - מטמא שנים ופוסל אחד, פרש - מטמא אחד ופוסל אחד.
3. אף בשעה שנושאים - מטמא אחד ופוסל אחד.

ח. האוכל מנגבלת עוף טהור, והיא בתוך פיו קדם שפאה לבית הבליעה, מה הדין?

1. מטמא שנים ופוסל אחד.
2. מטמא אחד ופוסל אחד.
3. טהור.

ט. הנוגע בשרץ, מה דינו?

1. מטמא שנים ופוסל אחד.
2. מטמא אחד ופוסל אחד.
3. אינו מטמא.

י. טבול יום, וכן האכלים והפלים שנטמאו במשקים, האם פוסלים את התרומה מן התורה או מדרבנן? ברטנורא.

1. טבול יום - מן התורה, האכלים והפלים שנטמאו במשקים - מדרבנן.
2. מן התורה.
3. מדרבנן.

ישראל הם ככבשה בין שבעים זאבים, התורה עליהם מגינה, ובכללה - מסכת זבים, נבקש מאדון הכל, קל נורא ואיום, שתחת כנפיו נחטה לעולם, וכעת - למסכת טבול - יום.

בהצלחה!

א. האם הזב מטמא באהל, והאם מטמא טמאת שבעה?

1. מטמא באהל, ומטמא טמאת שבעה.
2. אינו מטמא באהל, ואינו מטמא טמאת שבעה.
3. אינו מטמא באהל, אבל מטמא טמאת שבעה.

ב. היה יושב על גבי המטה, וארבע טליות תחת ארבע רגלי המטה, האם טמאות?

1. כן.
2. לא.
3. מחלקת.

ג. נגע בזב, ופרש ממנו, את מה מטמא?

1. מטמא אוכלים ומשקים להיות תחלה, והידיים להיות שניות, ואינו מטמא לא אדם ולא כלי חרס.
2. מטמא משקים להיות תחלה, והאכלים והידיים להיות שניות, ואינו מטמא בגדים.
3. מטמא את האכלים והמשקים והידיים להיות שניות.

ד. כל הנושא ונשא על גבי משכב הזב, מה דינו?

1. כל הנושא ונשא טהור, חוץ מן האדם.
2. הנושא - טמא, הנשא - טהור.
3. הנושא - טהור, הנשא - טמא.

ה. הטמא על מקצת המשכב [-הטהור], או הטהור על מקצת המשכב [-הזב], האם טמאים?

1. טמאים.
2. טהורים.
3. הטמא על מקצת המשכב - טהור, הטהור על מקצת המשכב - טמא.

ו. במי מהבאים שוה טמאת מגעו לטמאת משאו?

את התשובות ניתן לענות במערכת הטלפונית: 072-332-3020 עד יום שישי שאחרי סיום החומר, את כללי המבחנים ושמות הזוכים ניתן לשמוע במספר הנ"ל.

תשובות למבחני המשנה היומית פרשת נח

מבחן לילדים מס' 588 -	מבחן שבועי מס' 288 -
א. 2. ב. 3. ג. 1. ד. 3. ה. 1. ו. 1. ז. 3. ח. 2. ט. 1. י. 3	א. 2. ב. 1. ג. 1. ד. 3. ה. 1. ו. 4. ז. 1. ח. 3. ט. 4. י. 3

